

OD REDAKCJI

PRZEWODNIK PO STAŁE PRZEMIANOWYWANYM MIEŚCIE

Dziesięć pierwszych tekstów tego numeru naszego pisma to tematyczna sekcja poświęcona pytaniu o europejskość i globalność Wrocławia. Artykuły w niej zamieszczone stanowią zaproszenie do szerszej dyskusji nad tym, w jaki sposób średniej wielkości miasto, położone w środkowo-wschodniej części starego kontynentu, uczestniczy w procesach czy wydarzeniach o charakterze globalnym. Towarzyszy temu pytanie, na ile historyczne i współczesne przemiany w kulturze, polityce, gospodarce Europy odzwierciedlały i odzwierciedlają trendy światowe oraz co oznacza dziś „europejskość” w kontekście wymienionych wyżej dziedzin życia społecznego. Dlaczego Wrocław? Bynajmniej nie tylko dlatego, że wydawcą pisma „Kultura — Historia — Globalizacja” jest Instytut Kulturoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego oraz że członkowie Redakcji pozostają związani z Wrocławiem. Są inne, ważniejsze, bardziej merytoryczne powody. Bezpośrednim impulsem dla decyzji o poświęceniu sekcji kolejnego numeru „K-H-G” tematyce Wrocławia był fakt, że miasto zostało ogłoszone Europejską Stolicą Kultury 2016. Z pewnością nie oznacza to, iż z dnia na dzień dorównało ono rangą Brukseli czy też stało się ważną metropolią, skupiającą na sobie zainteresowanie całego świata. W rzeczywistości niewielu mieszkańców Polski, o obywatelach krajów sąsiadujących nie wspominając, słyszało o ESK. Niemniej tytuł wydaje się wzmacniać wiarę wrocławian w otwartość, wielokulturowość, europejskość a nawet światowość (może głównie za sprawą koreańskich i północnoamerykańskich inwestorów) nadodrzańskie aglomeracji. Choć podobne przekonania mają więcej wspólnego z uprawianą przez magistrat polityką wizerunkową niż z liczbami, statystykami, realnym potencjałem i powiązaniem kulturowymi czy ekonomicznymi, to niewątpliwie zarówno dzieje, jak i obecna sytuacja geopolityczna miasta, zdają się odsłaniać pewne znamienne dla obszaru, w którym się ono znajduje, zjawiska. Skomplikowane dzieje Wrocławia skupiają, jak w soczewce, historię Europy Środkowo-Wschodniej, od średniowiecza aż po współczesność. Miasto w swej osiemsetletniej historii przynależało do pięciu państw, wiele razy zmieniało swą nazwę, doświadczyło licznych wojen. Ostatnia, określana mianem wojny światowej, pozostawiła je w zgliszczach. Następnie na skutek nowych globalnych podziałów politycznych (z czym związane były przesunięcia granic i całkowita wymiana ludności) na charakter Wrocławia — zarówno na pejzaż miejski, jak też sposoby bycia i myślenia mieszkańców — wpływ miały rządy w tzw. komunistów. Po 1989 roku miasto weszło w orbitę demokracji i kapitalizmu. Nowy system władzy w połączeniu z gospodarką wolnoryn-

kową wyzwolił rozmaite procesy i praktyki związane z prywatną przedsiębiorczością. Jednocześnie otwarcie na świat spowodowało pojawienie się i rozpowszechnienie zjawisk/zachowań obecnych wcześniej jedynie w nader ograniczonej formie. Na skutek tego wszystkiego miasto i jego mieszkańcy musieli kolejny raz definiować swoją tożsamość. Przemiany społeczno-kulturowe zawsze wymagały sięgania do szerszego rezerwuaru wartości, symboli, idei, pojęć, modyfikacji w obszarze światopoglądowym, w obyczajowości, w etyce i estetyce. Nie inaczej było na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza. Do tak ujmowanych procesów dziejowych nawiązuje właśnie tytuł niniejszej sekcji, tj. *Przewodnik po stale przemianowywanym mieście*. W oparciu o przykłady historyczne i współczesne chcemy zastanawiać się nad europejskością i globalnością Wrocławia, pytając o to, w czym skłonni byłibyśmy widzieć ponadregionalny wymiar tutejszej kultury miejskiej i związanych z nią strategii politycznych i ekonomicznych. W zamyśle ma to być swoisty przewodnik po mieście czy też „przewodnik po przewodnikach” — po trasach kulturalnych, instytucjach kultury, wydarzeniach/działaniach inicjowanych przez rozmaite organizacje społeczne, po przestrzeniach publicznych, po stylach życia, polityce miejskiej, obyczajowości. Przy okazji pytań o europejskość i światowość, zastanawiamy się nad dawnymi i obecnymi aspiracjami miasta mieszkańców, nad tym, jak siebie widzą wrocławianie, co uważają za ważne, co pragną prezentować, jaki wizerunek stolicy Dolnego Śląska propagować. Bardzo istotna pozostaje dla nas również kwestia tego, w jakim kierunku zachodzą przemiany społeczno-kulturowe.

Autorzy publikowanych tu tekstów reprezentują różne dyscypliny naukowe. Poza kulturoznawcami są to muzykologowie, filmoznawcy, teatrologowie. Refleksji nad zjawiskami kulturowymi oraz zawilociami związanymi z tożsamością miasta towarzyszy jednocześnie gruntowny namysł nad wykorzystywanymi perspektywami poznawczymi i doświadczeniem badawczym.